

Nunatsinni nakorsaaneqarfik

Landslægeembedets vejledning om behandling af lus herunder kæmning af hår

Til forældre og personale i døgninstitutioner

Udgivet august 2025

Hovedlus

Hovedlus smitter meget og er meget generende for den, der har dem. Det er oftest børn i alderen 3-10 år, der får lus. Tilfælde med hovedlus optræder hele året, men der er flest i august til november og februar til april.

Om smitte

Hovedlus lever på mennesker helt nede ved hårbunden i både rent og snavset hår. Lus kan hverken hoppe eller flyve og spredes derfor næsten udelukkende ved direkte kontakt mellem mennesker, fx hvis man sover tæt sammen, deler hue eller børste/kam. Hovedlus kan leve op til 48 timer, hvis de kommer væk fra hårbunden. Man kan ikke blive smittet med luseæg, og hovedlus overfører ikke sygdomme mellem mennesker.

Smitteperiode: Fra smittetidspunktet til der ikke er levende lus i håret længere.

Om forebyggelse

- Undersøg barnet jævnligt — helst én gang om ugen og altid, når deres kammerater har fået lus.
- Giv besked til institutionen, skole og omgangskreds ved lusefund.
- Har et familiemedlem lus efterses hele familien ved kæmning.
- Ved fund af lus iværksæt da effektiv lusebehandling enten ved kæmning alene eller ved et lægemiddelgodkendt lusemiddel og kæmning.

Symptomer

Når lus har bevæget sig fra et hoved til et andet, har man fået lus. Lusene lægger æg, der udvikler sig til nye lus. Æg til æg-cyklus varer ca. 3 uger.

Smitte med hovedlus giver kløe i hårbunden, men der kan gå flere uger, fra en person har fået lus, til det begynder at klø. Kløe er derfor en dårlig målestok for, om man har lus eller ej. Selv få lus kan give problemer. Mange lus eller hyppig smitte kan medføre sår eller infektioner i hårbunden.

Lusene kan ses i håret nede ved hårbunden, hvor de suger blod. En nyudklækket nymfe er under 1 mm lang. Nymferne kan være vanskelige at finde. De voksne lus er 2-3 mm lange insekter, farven varierer fra gråhvid til meget mørk, og de kan bevæge sig hurtigt.

Lusene lægger deres æg på hårene helt nede ved hårbunden. Æggene er knap 1 mm store, hvidgule og fastklæbede til håret. Æggene kan ligne skæl, men kan i modsætning til skæl ikke trækkes af hårene med fingrene. Æg, som sidder mere end 1 cm fra hårbunden, er døde eller udklækkede æg. Lus og æg findes i størst mængde i nakken og bag ørerne.

Behandling

Behandling består af kæmning alene eller brug af lægemiddelgodkendt luseshampoo og efterfølgende kæmning.

Kæmning er en effektiv, billig og uskadelig metode til at fjerne lus. Metoden kræver, at man er meget omhyggelig, og at kæmningen gentages hver anden dag i en periode på 14 dage.

Resistens mod insektgiftene i luseshampoo er udbredt. Anvendes luseshampoo, skal brugsanvisningen følges nøje, og effekten skal kontrolleres. For at sikre, at alle levende lus er døde, foretages efterfølgende kæmning.

Kun personer med lus skal behandles. Kamme, børster, huer og lignende kan enten lægges i sulfovand eller vaskes i vaskemaskine, lægges i fryseren eller isoleres i 48 timer.

Lusemidler bør ikke benyttes af børn under 2 år uden lægens anvisning.

Forældrene har ansvar for forebyggelse og behandling af lus.

Kæmning

Behandling af lus kan suppleres med kæmning i vådt hår med balsam. Hvis du skal tjekke for lus, skal du alligevel gøre det med en egnet tættekam, og så er du allerede godt i gang med at fjerne lusene.

Hvilken tættekam skal jeg købe?

- Der findes forskellige tættekamme – spørg evt. butikken om hvilke tættekamme de har i deres sortiment
- Køb en tættekam af god kvalitet. Tættekammen må ikke være for tæt, for så kan den være vanskelig at trække gennem håret. Tættekammen skal dog være netop så tæt, at nyklækkede lusenyfmer på 1 mm også bliver fanget
- Kamme med en skrå ende på tænderne er specielt egnede, så kammen kan glide under lus, der sidder i hårbunden

Sådan kæmmer du

1. Vask håret og kom godt med balsam i
 - Vask håret og kom rigeligt hårbalsam i. Lad balsammen sidde i håret under kæmningen
 - I vådt hår lukker lusene deres ånderør og sidder stille.
2. Red håret godt igennem
 - Red håret igennem med en almindelig børste eller kam, så håret ikke er uglet eller filtret. Det gør kæmningen lettere
 - Nyvasket vådt hår med hårbalsam er let at rede igennem
3. Hold tættekammen tæt ind til hårbunden
 - Tættekammen skal holdes tæt ind til hårbunden, så du er sikker på at få alle lus med
 - Bruger du en tættekam med skrå ende, skal den skrå ende vende opad
4. Træk kammen gennem en hårtot i ét træk
 - Træk tættekammen gennem en hårtot - helt fra hårbund til hårspids i ét træk
 - Sørg for at komme gennem alt håret
5. Tør det, du kæmmer ud, af i en køkkenrulle
 - Tør tættekammen af på et stykke lys køkkenrulle eller lignende, når du har kæmnet en hårtot

6. Tjek det, du kæmmer ud, for lus
 - Tjek både tættekam og det, du har kæmmet ud, for 6-benede lus. Du kan eventuelt bruge en lup
 - Hvis du har brugt en god og effektiv tættekam, og du ikke finder lus ved en grundig tjekkægning, er der ikke lus
 - Finder du lus, vil der efter grundig kæmning kun være luseæg tilbage i håret

7. Kæm hver anden dag i 2 uger
 - Finder du lus, skal du kæmme hver anden dag i 2 uger
 - Du kan forvente at finde små lusenymfer ved alle kæmninger. Men kæm for en sikkerheds skyld en ekstra gang, hvor du ikke finder lus
 - Finder du derimod også voksne lus ved 2. eller senere kæmning, har personen enten fået nye lus, eller du har ikke fået kæmmet grundigt nok. Hvis det er tilfældet, skal du starte forfra med de 14 dage

8. Tjek jævnligt for lus
 - Du bruger samme fremgangsmåde, når du tjekker for lus, som når du fjerner dem. Så hav altid tættekammen klar

Nina Spore Kreutzmann, Tegnestuen Tita